

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 1. oktobra 2015*

„Predhodno odločanje — Direktiva 93/13/EGS — Nepošteni pogoji v pogodbah, sklenjenih med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom — Pogodba o hipotekarnem kreditu — Člen 7(1) — Preprečitev nadaljnje uporabe nepoštenih pogojev — Ustrezna in učinkovita sredstva — Pripoznavna dolga — Notarska listina — Izdaja potrdila o izvršljivosti s strani notarja — Izvršilni naslov — Obveznosti notarja — Preizkus nepoštenih pogojev po uradni dolžnosti — Sodni nadzor — Načeli enakovrednosti in učinkovitosti“

V zadevi C-32/14,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Fővárosi Törvényszék (sodišče v Budimpešti, Madžarska) z odločbo z dne 13. decembra 2013, ki je prispela na Sodišče 23. januarja 2014, v postopku

ERSTE Bank Hungary Zrt

proti

Attili Sugárju,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi M. Ilešič, predsednik senata, A. Ó Caoimh, sodnik, C. Toader, sodnica, (poročevalka), E. Jarašiūnas in C. G. Fernlund, sodnika,

generalni pravobranilec: P. Cruz Villalón,

sodna tajnica: L. Carrasco Marco, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 5. februarja 2015,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za ERSTE Bank Hungary Zrt L. Wallacher, odvetnik,
- za madžarsko vlado M. Z. Fehér in G. Szima, agenta,
- za nemško vlado T. Henze in D. Kuon, agenta,
- za Evropsko komisijo K. Talabér-Ritz in M. van Beek, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 25. junija 2015

* Jezik postopka: madžarščina.

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 7 Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo ERSTE Bank Hungary Zrt. (v nadaljevanju: ERSTE Bank) in A. Sugárjem v zvezi s predlogom zadnjenavedenega za razveljavitev potrdila o izvršljivosti, s katerim je bila z notarsko listino opremljena pripoznava dolga, ki ga je A. Sugár prevzel v skladu s kreditno pogodbo in pogodbo o zavarovanju s hipoteko, ki sta bili sklenjeni med strankama.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člen 1(1) Direktive 93/13 določa:

„Namen te direktive je približati zakone in druge predpise držav članic o nedovoljenih [nepoštenih] pogojih v pogodbah, sklenjenih med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom.“

- 4 Člen 6(1) te direktive določa:

„Države članice določijo, da nedovoljeni [nepošteni] pogoji, uporabljeni v pogodbi, ki jo s potrošnikom sklene prodajalec ali ponudnik, kakor je določeno z nacionalnim pravom, niso zavezujoči za potrošnika in da pogodba še naprej zavezuje obe stranki na podlagi teh pogojev, če je nadaljnji obstoj mogoč brez nedovoljenih [nepoštenih] pogojev.“

- 5 Člen 7(1) in (2) navedene direktive določa:

„1. Države članice zagotovijo, da v interesu potrošnikov in konkurentov obstajajo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nedovoljenih [nepoštenih] pogojev v pogodbah, ki jih s potrošniki sklenejo prodajalci ali ponudniki.

2. Sredstva, navedena v odstavku 1, vključujejo predpise, na podlagi katerih lahko osebe ali organizacije, ki imajo po nacionalnem pravu pravni interes pri zaščiti potrošnikov, ukrepajo v skladu z zadevnim nacionalnim pravom na sodiščih ali pri pristojnih upravnih organih, da odločijo, ali so pogodbeni pogoji, sestavljeni za splošno rabo, nedovoljeni [nepošteni], tako da lahko uporabijo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe takih pogojev.“

Madžarsko pravo

Civilni zakonik

- 6 Člen 200 zakona št. IV iz leta 1959 o uvedbi civilnega zakonika (a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. Törvény, v nadaljevanju: civilni zakonik) v različici, veljavni ob sklenitvi pogodbe iz postopka v glavni stvari, določa:
- „1. Stranke prosto določijo vsebino pogodbe. Lahko sporazumno odstopijo od pravil, ki urejajo pogodbe, če nobena zakonska določba temu ne nasprotuje.
2. Pogodba, s katero se krši ali obide pravno pravilo, je nična, razen če to pravilo določa drugačno pravno posledico. Prav tako je nična pogodba, ki je očitno v nasprotju z dobrimi poslovnimi običaji.“
- 7 Člen 209(1) tega zakonika določa:
- „Splošni pogodbeni pogoji in pogoji iz potrošniške pogodbe, ki niso bili posamično dogovorjeni, veljajo za nepošteno, če v nasprotju z zahtevama dobre vere in pravičnosti enostransko in neutemeljeno določajo pogodbene pravice in obveznosti strank tako, da so v škodo pogodbene stranke, ki pogojev ni sestavila.“
- 8 Člen 209/A(1) civilnega zakonika določa, da lahko oškodovana stranka izpodbija nepošteno pogodbeni pogoj.
- 9 Odstavek 2 tega člena določa, da so nepošteno pogodbeni pogoji, ki so kot splošni pogoji poslovanja postali del potrošniške pogodbe ali jih je prodajalec ali ponudnik določil enostransko, vnaprej in ne da bi se stranki o njih dogovorili posamično, nični. Ničnost se sme uveljavljati le v interesu potrošnika.

Zakonik o civilnem postopku

- 10 Člen 163 zakona št. III iz leta 1952 o uvedbi zakonika o civilnem postopku (a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, v nadaljevanju: zakonik o civilnem postopku) določa, da lahko sodišče določi dejstva, ki jih šteje za splošno znana. Enako velja za dejstva, s katerimi je sodišče seznanjeno po uradni dolžnosti. Sodišče lahko upošteva tudi dejstva, čeprav jih stranke niso navedle, vendar jih mora z njimi seznaniti na obravnavi.
- 11 Člen 366 zakonika o civilnem postopku določa, da če v postopku sodne izvršbe ustavitve izvršbe ali njena omejitev v skladu s členoma 41 ali 56 zakona št. LIII iz leta 1994 o sodni izvršbi (a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény, v nadaljevanju: zakon o izvršbi) nista mogoči, lahko dolžnik, ki izvršbi ugovarja, zoper predlagatelja izvršbe začne postopek za ustavitve ali omejitev izvršbe.
- 12 Člen 369 tega zakonika določa:
- „Postopek ustavitve ali omejitve izvršbe, odrejene na podlagi javne listine, ki vsebuje potrdilo o izvršljivosti, ali na podlagi podobnega izvršilnega naslova, se lahko sproži, če:
- (a) terjatev, ki naj bo izterjana, ni veljavno nastala,
- [...]“
- 13 V skladu s členom 370 navedenega zakonika lahko sodišče, ki odloča v postopku ustavitve ali omejitve izvršbe, odredi odlog izvršbe.

Zakon o sodni izvršbi

14 Člen 13(1) zakona o sodni izvršbi določa:

„1. Nalog za izvršbo se lahko izda, če odločba, ki jo je treba izvršiti:

- (a) nalaga obveznost (denarni znesek),
- (b) je pravnomočna ali jo je mogoče začasno izvršiti in
- (c) se je iztekel rok za izpolnitev. [...]“

15 Člen 23/C tega zakona ureja postopek, po katerem notar notarsko listino, ki jo je sestavil, opremi s potrdilom o izvršljivosti. Odstavek 1 tega člena določa, da notar listino, ki jo je sestavil, opremi s potrdilom o izvršljivosti, če ta lista vsebuje:

- prevzem obveznosti za opravo storitve in protistoritve ali prevzem enostranske obveznosti;
- ime upnika in dolžnika;
- predmet, vsoto (znesek) in pravno podlago obveznosti;
- način in rok izpolnitve.

16 Člen 23/C zakona o sodni izvršbi v odstavkih 2 in 5 določa:

„2. Če je za izpolnitev določen odložni pogoj ali iztek roka, se za izvršbo zahteva tudi, da se izpolnitev pogoja ali nastop roka dokažeta z javno listino.

[...]

5. Izvršba se lahko na podlagi tega člena opravi, če se za terjatev, navedeno v notarski listini, lahko uporabi sodna izvršba in se je iztekel rok za izpolnitev terjatve. [...]“

17 Člen 31/E(2) navedenega zakona določa, da ima notarski postopek kot civilni nepravdni postopek enake učinke kot sodni postopek in da imajo odločbe, ki jih izda notar, enake učinke kot odločbe lokalnih sodišč.

18 Člen 56(1) zakona o sodni izvršbi določa, da sodišče, ki odredi izvršbo, s sklepom ustavi ali po potrebi omeji izvršbo, če na podlagi javnih listin ugotovi, da je bila odločba, ki bi jo bilo treba izvršiti, odpravljena ali spremenjena s pravnomočno odločbo ali če je bilo s pravnomočno odločbo ugotovljeno, da terjatev, katere izvršba se zahteva in ki je določena v listini, opremljeni s potrdilom o izvršljivosti, ni veljavno nastala.

19 Člen 211(2) tega zakona določa, da če sodišče v nasprotju z zakonom listino opremi s potrdilom o izvršljivosti, je treba to potrdilo razveljaviti.

20 Člen 212 navedenega zakona določa:

„1. Sodišče, ki odredi izvršbo, lahko potrdilo o izvršljivosti kadar koli razveljavi, bodisi na predlog stranke, bodisi na podlagi poročila sodnega izvršitelja, bodisi po uradni dolžnosti.

2. Sklep se vroči strankam, ki lahko zoper njega vložijo pritožbo.“

21 Člen 224/A zakona o sodni izvršbi določa:

„Kadar mora notar odrediti sodno izvršbo, je treba uporabiti te določbe in jih prilagoditi tako:

- (a) ‚sodišče, ki odredi izvršbo‘, pomeni notarja; ‚odločba, ki jo izda sodišče, ki odredi izvršbo‘, pomeni odločbo, ki jo izda notar;

[...]“

Zakon o notariatu

22 Zakon št. XLI iz leta 1991 o notariatu (a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény, v nadaljevanju: zakon o notariatu) v členu 1(1), (2) in (4) pristojnosti notarjev opredeljuje tako:

„1. Zakon notarjem podeljuje pristojnost overjanja, da lahko ti strankam nudijo pravne storitve nepristransko z namenom preprečevanja sporov.

2. Notar izdaja listine glede pravnih poslov in pravno relevantnih dejstev, hrani dokumente, po naročilu strank hrani denar, dragocene predmete in vrednostne papirje, da bi jih predal upniku, in jim v zvezi s postopki v njegovi pristojnosti z nasveti ob zagotavljanju njihovega enakega obravnavanja nudi pomoč pri izvajanju njihovih pravic in izpolnitvi njihovih obveznosti.

[...]

4. Notar v okviru pristojnosti, ki mu jih podeljuje zakon, izvaja pravosodne naloge kot del državne pravosodne dejavnosti.“

23 Člen 3(1) in (2) tega zakona določa:

„1. Notar je dolžan zavrniti nudenje pomoči, če je ta nezdržljiva z njegovimi obveznostmi, zlasti kadar je za pomoč zaprosen pri pravnem poslu, ki je v nasprotju z zakonom ali katerega namen je obiti zakon ali celo katerega cilj je prepovedan ali nepošten.

2. Kadar notar med postopkom odkrije element, ki vzbuja dvom, mora, ne da bi moral zavrniti nudenje pomoči, stranki opozoriti na navedeni element in to zapisati. Če stranka poda ugovor zoper ta element, notar zavrne nudenje pomoči.“

24 Besedilo člena 112(1) navedenega zakona je glede elementov, ki jih mora vsebovati javna listina, da se jo opremi s potrdilom o izvršljivosti, enako členu 23/C zakona o sodni izvršbi.

Dejansko stanje postopka v glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

25 Družba ERSTE Bank in A. Sugár sta 18. decembra 2007 sklenila kreditno pogodbo za znesek 30.687 švicarskih frankov (CHF) za financiranje nakupa nepremičnine. Ta pogodba je bila zavarovana s hipoteko na tej nepremičnini.

26 A. Sugár je 19. decembra 2007 na podlagi te pogodbe podpisal pripoznavo dolga v korist družbe ERSTE Bank v obliki notarske listine. Iz spisa je razvidno, da je banki s to listino podeljena pravica, da odstopi od kreditne pogodbe in, če A. Sugár ne izpolni pogodbenih obveznosti, da dolg, ki izhaja iz pogodbe, izterja na podlagi potrdila o stanju terjatve, ki ga izda sama, in pri tem določi njegovo višino.

- 27 Ker je imel A. Sugár težave s plačevanjem, je družba ERSTE Bank odstopila od pogodbe in zaprosila, naj se navedena pripozna dolga opremi s potrdilom o izvršljivosti. Ker je notar ugotovil, da so izpolnjeni zakonski pogoji, je 13. decembra 2011 to listino opremil s potrdilom o izvršljivosti, s čimer je bila omogočena izvršba, listina pa je bila izenačena s sodno odločbo.
- 28 A. Sugár je 5. junija 2013 notarju predlagal, naj razveljavi potrdilo o izvršljivosti, s katerim je bila opremljena javna listina, ki je vsebovala pripoznavo dolga v zvezi s kreditno pogodbo, sklenjeno z družbo ERSTE Bank, pri čemer je med drugim trdil, da ta pogodba vsebuje nepošteno pogoje. Poleg tega je A. Sugár izpodbijal zakonitost izjave o odstopu od pogodbe in trdil, da je bila s potrdilom o izvršljivosti odrejena izvršba v zvezi z obveznostmi, ki ne izhajajo iz listine o pripoznavi dolga. Navedel je tudi, da je vložil predlog za ustavitev izvršbe in predlog za razglasitev ničnosti.
- 29 Notar je z odločbo z dne 13. junija 2013 zavrnil predlog za razveljavitev potrdila o izvršljivosti, ker ni bilo nobene nepravilnosti, saj je zadevna javna listina vsebovala pripoznavo dolga, ime upnika in dolžnika, pravno podlago obveznosti in njen znesek ter način in rok za njeno izpolnitev. Poleg tega je ugotovil, da je bilo v listini navedeno, da je obveznost odvisna od izpolnitve pogoja, in dan izpolnitve. Notar je tudi poudaril, da notarski postopek ni pravdni postopek ter da lahko zato le omejeno presoja dokaze in da ne sme odločati o sporu med strankami v zvezi z zakonitostjo odstopa od pogodbe ali pogodbenih pogojev, ker je to v izključni pristojnosti sodišč.
- 30 A. Sugár je pri Fővárosi Törvényszék (sodišče v Budimpešti) vložil tožbo za ugotovitev ničnosti odločbe notarja in razveljavitev potrdila o izvršljivosti, ki je bilo po njegovem mnenju izdano nezakonito. V utemeljitev te tožbe med drugim navaja, da zadevna pripoznavo dolga vsebuje nepošteno pogoje in nepravilne podatke ter da je znesek dolga v njej opredeljen v tuji valuti, čeprav je bil kredit sklenjen v forintih, in je bil določen izključno na podlagi notranjih podatkov družbe ERSTE Bank. Meni, da izdaja potrdila o izvršljivosti pomeni zlorabo prava, ker je stranka, ki predlaga izvršbo, podala enostransko izjavo, katere resničnost je mogoče preveriti le v okviru kontradiktornega postopka.
- 31 Predložitveno sodišče pojasnjuje, da notar v skladu z zakonom o sodni izvršbi listino, ki jo je treba izvršiti, opremi s potrdilom o izvršljivosti, s čimer postane listina izvršilni naslov. Vendar notar med postopkom izdaje potrdila o izvršljivosti preveri le skladnost listine, ki naj bi se izvršila, s formalnimi in vsebinskimi pogoji, ne more pa proučiti morebitne nepoštenosti pogojev iz kreditne pogodbe, ki je podlaga za to listino. Potrošnik lahko uveljavlja nepoštenost pogodbenih pogojev le s tožbo za ustavitev ali omejitev izvršbe, kar bi bilo po mnenju predložitvenega sodišča lahko v nasprotju s cilji, ki jim sledi Direktiva 93/13.
- 32 V teh okoliščinah je Fővárosi Törvényszék (sodišče v Budimpešti) prekinilo odločanje in Sodišču predložilo ti vprašanji za predhodno odločanje:
- „1. Ali je postopek države članice, v skladu s katerim stranka, ki je s potrošnikom sklenila pogodbo – če ta ne izpolni obveznosti, ki jo je prevzel na podlagi dokumenta, ki ga je v predpisani obliki sestavil notar – zahteva znesek, ki ga sama navede, z izdajo tako imenovane klavzule o izvršljivosti, ne da bi ta stranka morala pri sodišču sprožiti pravdni postopek, v katerem bi se lahko proučila nepoštenost pogojev iz pogodbe, ki je podlaga za izdajo klavzule, v skladu z določbami člena 7(1) Direktive 93/13/EGS?
 2. Ali lahko potrošnik v navedenem postopku zahteva preklic že izdane klavzule o izvršljivosti, tako da se opre na to, da ni bil opravljen preizkus poštenosti pogojev pogodbe, ki je podlaga zanjo, čeprav mora sodišče v skladu s sodbo, izdano v zadevi C-472/11, potrošnika v sodnem postopku obvestiti o nepoštenih pogojih, ki jih je ugotovilo?“

Vprašanja za predhodno odločanje

- 33 Predložitveno sodišče z vprašanjema, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 7(1) Direktive 93/13 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki notarju, ki je ob upoštevanju formalnih zahtev sestavil javno listino v zvezi s pogodbo med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, omogoča, da navedeno listino opremi s potrdilom o izvršljivosti ali da zavrne njegovo razveljavitev, čeprav ne v eni ne v drugi fazi ni bilo preverjeno, ali so pogoji navedene pogodbe nepošteni.
- 34 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da sta ti vprašanja povezani s tem, ali v nacionalnem pravu obstaja postopek, po katerem lahko notar na predlog upnika javno listino, ki vsebuje obveznost dolžnika, opremi s potrdilom o izvršljivosti, ne da bi lahko proučil veljavnost te listine in ob spoštovanju taksativno naštetih formalnih pogojev glede vsebine navedene listine, kot so ti iz člena 23/C zakona o sodni izvršbi. Tako mora v skladu s tem členom listina vsebovati prevzem obveznosti za opravo storitve in protistoritve, ime upnika in dolžnika, predmet, znesek in pravno podlago obveznosti ter nazadnje način in rok izpolnitve.
- 35 V obravnavanem primeru je v postopku v glavni stvari izvršilni naslov izjava pred notarjem o pripoznavi dolga, ki ga je A. Sugár prevzel s sklenitvijo pogodbe o hipotekarnem kreditu med njim in družbo ERSTE Bank.
- 36 Oprema navedene listine s potrdilom o izvršljivosti le na podlagi dokazov, ki jih je predložil upnik, namreč omogoča, da se mimo kakršnega koli pravnega postopka pred sodiščem zagotovi prisilna izvršitev pogodbe. V skladu s členom 31/E(2) zakona o sodni izvršbi ima namreč notarska listina, opremljena s potrdilom o izvršljivosti, enak učinek kot odločba lokalnega sodišča.
- 37 Iz spisa je tudi razvidno, da lahko notar v skladu s členoma 211(2) in 224/A zakona o sodni izvršbi razveljavi potrdilo o izvršljivosti, ki je bilo izdano „v nasprotju z zakonom“. Vendar, kot je v stališčih poudarila madžarska vlada, se ta postopek ne nanaša na veljavnost pogodbenih pogojev, temveč le na nadzor zakonitosti izdaje potrdila o izvršljivosti.
- 38 Iz tega torej sledi, da v skladu z nacionalno zakonodajo notar ne more izvesti nadzora nad veljavnostjo pogodbenih pogojev niti v okviru postopka izdaje potrdila o izvršljivosti niti v postopku njegove razveljavitve.
- 39 Da bi se ugotovilo, ali je taka zakonodaja združljiva z zahtevami Direktive 93/13, je treba spomniti, da sistem varstva, uveden s to direktivo, temelji na zamisli, da je potrošnik v razmerju do prodajalca ali ponudnika v podrejenem položaju glede pogajalske moči in ravni obveščeniosti, zaradi česar pristopi k pogojem, ki jih je predhodno sestavil prodajalec ali ponudnik in na vsebino katerih ne more vplivati (glej zlasti sodbo Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, točka 48 in navedena sodna praksa).
- 40 Glede na tak podrejeni položaj člen 6(1) Direktive 93/13 določa, da nepošteni pogoji ne zavezujejo potrošnikov. Gre za zavezujočo določbo, katere namen je formalno ravnotežje med pravicami in obveznostmi sopogodbentikov, določeno s pogodbo, zamenjati z dejanskim ravnotežjem, tako da se med sopogodbentiki spet vzpostavi enakost (glej sodbo Sánchez Morcillo in Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, točka 23 in navedena sodna praksa).
- 41 V zvezi s tem je Sodišče že večkrat razsodilo, da mora nacionalno sodišče po uradni dolžnosti presoditi o nepoštenosti pogodbenega pogoja, ki spada na področje uporabe navedene direktive, in tako izravnati neravnotežje med potrošnikom in prodajalcem ali ponudnikom, in to takoj, ko ima vse za to potrebne pravne in dejanske elemente (glej zlasti sodbe Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, točka 46; Barclays Bank, C-280/13, EU:C:2014:279, točka 34, ter Sánchez Morcillo in Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, točka 24).

- 42 Poleg tega je Sodišče razsodilo, da je treba člena 6(1) in 7(1) Direktive 93/13 razlagati tako, da mora nacionalno sodišče, ki je po uradni dolžnosti ugotovilo nepoštenost pogodbenega pogoja, sprejeti vse ukrepe, ki izhajajo iz nacionalnega prava, ne da bi čakalo, da potrošnik vloži predlog za to, pri čemer mora spoštovati načelo kontradiktornosti (glej v tem smislu sodbo Banif Plus Bank, C-472/11, EU:C:2013:88, točka 36).
- 43 Poleg tega je Sodišče ugotovilo, da Direktiva 93/13 nasprotuje zakonodaji države članice, ki sodišču, ki mu je predložen predlog za izdajo plačilnega naloga, ne dovoljuje, da bi po uradni dolžnosti *in limine litisali* ali v kateri koli drugi fazi postopka, čeprav ima na voljo vse za to potrebne pravne in dejanske elemente, presodilo nepoštenost pogoja o zamudnih obrestih v pogodbi, sklenjeni med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, če ta ni vložil ugovora (sodba Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, točka 57).
- 44 Sodišče je v sodni praksi odločilo tudi, da ureditev države članice ni skladna z Direktivo 93/13, če poleg tega, da v okviru postopka izvršbe na podlagi hipoteke ne predvideva ugovornih razlogov v zvezi z nepoštenostjo pogodbenega pogoja, ki je podlaga za izvršilni naslov, sodišču, ki odloča o vsebini in je pristojno za presojo nepoštenosti takega pogoja, ne omogoča, da sprejme začasne ukrepe za prekinitev navedenega izvršilnega postopka (glej v tem smislu sodbi Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, točka 64, in Barclays Bank, C-280/13, EU:C:2014:279, točka 36).
- 45 Nazadnje je Sodišče razsodilo, da z Direktivo 93/13 ni skladna nacionalna zakonodaja, ki izvršilnemu sodišču v okviru izvršbe na podlagi hipoteke ne dovoljuje, da po uradni dolžnosti ali na predlog potrošnika presodi o nepoštenosti pogoja, vsebovanega v pogodbi, iz katere izvira zahtevana terjatev in je podlaga za izvršilni naslov, niti da sprejme začasne ukrepe, med drugim zlasti ukrep ustavitve izvršbe, kadar je sprejetje teh ukrepov nujno za zagotovitev popolne učinkovitosti končne odločbe sodišča, ki v ustreznem postopku odloča o vsebini in je pristojno preveriti nepoštenost tega pogoja (glej sklep Banco Popular Español in Banco de Valencia, C-537/12 in C-116/13, EU:C:2013:759, točka 60, in sodbo Sánchez Morcillo in Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, točka 28).
- 46 Evropska komisija je v zvezi s poenostavljenim postopkom notarske izvršbe iz postopka v glavni stvari trdila, da možnost, da notar začne postopek prisilne izvršitve pogodbe, ne da bi v postopku izdaje potrdila o izvršljivosti ali v postopku njegove ustavitve proučil nepoštenost več pogojev, lahko posega v Direktivo 93/13, kakor se razlaga v sodni praksi, navedeni v prejšnjih točkah, zlasti v sodbah Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349) in Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88), izmed katerih zadnjenavedeno omenja tudi predložitveno sodišče v drugem vprašanju. Komisija trdi, da ima notarski postopek enake posledice kot sodni postopek in bi zato moral tudi notar imeti možnost po uradni dolžnosti presojati nepoštenost pogodbenih pogojev, če ima na voljo vse pravne in dejanske elemente za to.
- 47 Vendar je treba ugotoviti, kot je poudaril generalni pravobranilec zlasti v točkah od 65 do 67 in 72 sklepnih predlogov, da se ta sodna praksa nanaša na posebnosti izvajanja sodne funkcije in je glede na bistvene razlike med to funkcijo in notarsko ni mogoče uporabiti za zadnjenavedeno funkcijo.
- 48 Poleg tega je treba poudariti, da Direktiva 93/13 ne vsebuje nobene določbe v zvezi z vlogo, ki bi lahko pripadala notarju na področju preverjanja nepoštenih pogodbenih pogojev ali bi mu morala pripadati. Tako ta Direktiva ne ureja vprašanja, ali je treba v okoliščinah, v katerih nacionalna zakonodaja notarju podeljuje pristojnost, da javno listino, ki se nanaša na pogodbo, opremi s potrdilom o izvršljivosti in nazadnje to potrdilo razveljavi, na notarja razširiti pooblastilo za izvajanje pristojnosti, ki so neposredno del sodne funkcije.
- 49 Iz tega sledi, da je, kadar v pravu Unije nacionalni mehanizmi za izvršbo in vloga notarjev pri tem niso usklajeni, notranji pravni red posamezne države članice tisti, ki na podlagi načela procesne avtonomije določi taka pravila, vendar le, če niso manj ugodna od tistih, ki veljajo za primerljive položaje, za katere velja nacionalno pravo (načelo enakovrednosti), in da z njimi ni praktično onemogočeno ali preveč

oteženo izvrševanje pravic, ki jih priznava pravo Unije (načelo učinkovitosti) (glej v tem smislu sodbe Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, točka 50; Pohotovost, C-470/12, EU:C:2014:101, točka 46, in Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, točka 50).

- 50 V zvezi z načelom enakovrednosti je treba poudariti, da Sodišče nima na voljo ničesar, kar bi vzbujalo dvom o skladnosti ureditve iz postopka v glavni stvari s tem načelom.
- 51 Glede načela učinkovitosti pa je treba spomniti, da je Sodišče že razsodilo, da je treba vsak položaj, v katerem se zastavi vprašanje, ali neka nacionalna postopkovna določba onemogoča ali pretirano otežuje uporabo prava Skupnosti, proučiti ob upoštevanju položaja te določbe v celotnem postopku ter poteka postopka in njegovih posebnosti pred različnimi nacionalnimi sodišči. Pri tem je treba po potrebi upoštevati načela, na katerih temelji nacionalni sodni sistem, kot so načelo varstva pravice do obrambe, načelo pravne varnosti in nemoten potek postopka (glej zlasti sodbo Pohotovost, C-470/12, EU:C:2014:101, točka 51 in navedena sodna praksa).
- 52 Ugotoviti je torej treba, ali v okoliščinah, kakršne so te iz postopka v glavni stvari, zadevne nacionalne določbe, proučene v njihovem kontekstu ob upoštevanju vseh razpoložljivih pravnih sredstev, lahko zagotovijo, da obstajajo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nepoštenih pogojev v potrošniških pogodbah in da taki pogoji potrošnikov ne zavezujejo, kot je navedeno v členih 6(1) in 7(1) Direktive 93/13.
- 53 Madžarska vlada v zvezi s tem v bistvu trdi, da poenostavljeni postopek izvršbe iz postopka v glavni stvari ne izključuje vsakršnega nadzora nepoštenih pogojev bodisi s strani samih notarjev bodisi s strani nacionalnih sodišč.
- 54 Ugotoviti je treba, da ob upoštevanju posebnega zaupanja, ki ga ima praviloma potrošnik do notarja kot nepristranskega svetovalca, in dejstva, da listine, ki jih notar pripravi, niso nezakonite, obstaja nezanemarljiva nevarnost, da bo potrošnik pri pripravi teh listin manj pazljiv glede obstoja nepoštenih pogojev in posledic poenostavljenega postopka notarske izvršbe, kot je ta iz postopka v glavni stvari. Če je prodajalec ali ponudnik začel tak postopek, lahko potrošnik brez posredovanja notarja ostane brez vseh koristnih informacij, ki bi mu omogočile, da bi se lahko v takem postopku branil pred nacionalnimi sodišči.
- 55 Glede ureditve iz postopka v glavni stvari je treba poudariti, da morajo notarji v skladu s členom 1 zakona o notariatu zlasti z nasveti v postopkih v njihovi pristojnosti nuditi pomoč strankam – ob zagotavljanju njihovega enakega obravnavanja – pri izvajanju njihovih pravic in izpolnjevanju obveznosti, da bi se preprečili kakršni koli spori.
- 56 Poleg tega člen 3(1) in (2) navedenega zakona določa, da mora notar preveriti skladnost pravnega posla z zakonom in njegovo nepoštenost ter stranke pisno obvestiti, če ugotovi, da obstaja element, ki vzbuja dvom.
- 57 V skladu s temi navedbami naj bi bil notar v madžarski postopkovni ureditvi pooblaščen, da zlasti v fazi sestave javne listine v zvezi s pogodbo, sklenjeno med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, opravlja nalogo preprečevanja nepoštenosti pogojev te pogodbe in da je izrecno pozvan, da z nasveti zagotovi enako obravnavanje v vseh postopkih v njegovi pristojnosti, vključno s postopkom izvršbe.
- 58 Na podlagi navedenega se zdi, da splošne določbe zakona o notariatu načeloma prispevajo k spoštovanju zahtev, določenih v členih 6(1) in 7(1) Direktive 93/13, kar pa mora preveriti predložitevno sodišče.

- 59 Opozoriti je treba, kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 84 sklepnih predlogov, da morajo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nepoštenih pogojev v potrošniških pogodbah zajemati določbe, ki omogočajo, da se potrošnikom zagotovi učinkovito sodno varstvo, s tem da jim ponudijo možnost, da sporno pogodbo izpodbijajo pred sodiščem, vključno v fazi njene prisilne izvršitve, in sicer v razumnih procesnih pogojih, tako da za izvajanje njihovih pravic niso določeni pogoji, zlasti pogoji glede rokov ali stroškov, ki bi pretirano otežili ali v praksi onemogočili uveljavljanje pravic, zagotovljenih z Direktivo 93/13. V teh sodnih postopkih se mora sodna praksa Sodišča, navedena v točkah od 41 do 45 te sodbe, uporabiti v celoti.
- 60 V obravnavanem primeru je iz predložitvene odločbe razvidno, da lahko A. Sugár po eni strani na podlagi člena 209/A(1) civilnega zakonika vloži tožbo za izpodbijanje veljavnosti pogodbe in po drugi strani na podlagi člena 369 zakonika o civilnem postopku začne postopek za ustavitev ali omejitev izvršbe. V okviru tega zadnjenavedenega postopka lahko potrošnik na podlagi člena 370 zakonika o civilnem postopku predlaga odlog prisilne izvršitve pogodbe iz postopka v glavni stvari.
- 61 Dalje, na podlagi tega, kar je bilo predloženo Sodišču – zlasti tega, kar je predložila madžarska vlada – naj bi predložitveno sodišče moralo preveriti, ali nacionalna sodišča kljub besedilu členov 369 in 370 zakonika o civilnem postopku lahko in morajo v teh postopkih opraviti nadzor nad nepoštenostjo pogodbenih pogojev ter ob upoštevanju člena 163 tega zakonika in v skladu s sodno prakso Kúria (vrhovno sodišče Madžarske) po uradni dolžnosti obravnavati primere očitne ničnosti, ki se lahko ugotovijo na podlagi razpoložljivih dokazov.
- 62 Čeprav se z Direktivo 93/13 zahteva, da v sporih med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom zunaj kroga pogodbenih strank pozitivno posreduje nacionalno sodišče, ki odloča o takih sporih (sodbi *Asbeek Brusse in de Man Garabito*, C-488/11, EU:C:2013:341, točka 39 in navedena sodna praksa, in *Pohotovost*, C-470/112, EU:C:2014:101, točka 40 in navedena sodna praksa), pa se ne more zahtevati, da se s spoštovanjem načela učinkovitosti v celoti nadomesti popolna pasivnost zadevnega potrošnika (glej v tem smislu sodbo *Kušionová*, C-34/13, EU:C:2014:2189, točka 56).
- 63 Zato se v nasprotju s tem, kar trdi Komisija, zgolj dejstva, da se potrošnik lahko sklicuje na varstvo z zakonskimi določbami o nepoštenih pogojih le, če začne sodni postopek, ne more šteti za neskladnega z načelom učinkovitosti. Učinkovito sodno varstvo, ki je zagotovljeno z Direktivo 93/13, namreč temelji na premisi, da se ena od pogodbenih strank najprej obrne na nacionalna sodišča.
- 64 Vendar mora predložitveno sodišče, ki je edino, ki je neposredno seznanjeno s podrobnimi procesnimi pravili v zvezi s pravnimi sredstvi iz svojega notranjega pravnega reda, in edino, ki lahko razlaga nacionalno pravo, proučiti vprašanje, ali ta podrobna pravila v okoliščinah postopka v glavni stvari potrošniku zagotavljajo učinkovito sodno varstvo.
- 65 Ob upoštevanju vsega navedenega je treba na zastavljeni vprašanji odgovoriti, da je treba člena 6(1) in 7(1) Direktive 93/13 razlagati tako, da ne nasprotujeta nacionalni zakonodaji, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki notarju, ki je ob upoštevanju formalnih zahtev sestavil javno listino v zvezi s pogodbo med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, omogoča, da navedeno listino opremi s potrdilom o izvršljivosti ali da zavrne njegovo razveljavitev, čeprav ne v eni ne v drugi fazi ni bilo preverjeno, ali so pogoji navedene pogodbe nepošteni.

Stroški

- 66 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Člena 6(1) in 7(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah je treba razlagati tako, da ne nasprotujeta nacionalni zakonodaji, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki notarju, ki je ob upoštevanju formalnih zahtev sestavil javno listino v zvezi s pogodbo med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, omogoča, da navedeno listino opremi s potrdilom o izvršljivosti ali da zavrne njegovo razveljavitev, čeprav ne v eni ne v drugi fazi ni bilo preverjeno, ali so pogoji navedene pogodbe nepošteni.

Podpisi